

Epreuve écrite

Examen de fin d'études secondaires 2009

Section: A

Branche: Grec ancien

Numéro d'ordre du candidat

TEXTE CONNU

Ἀλλὰ γάρ, ὦ Σώκρατες, οἱ εἰς τὴν βασιλικὴν τέχνην παιδευόμενοι, ἦν δοκεῖς μοι σὺ νομίζειν εὐδαιμονίαν εἶναι, τί διαφέρουσι τῶν ἐξ ἀνάγκης κακοπαθούτων, εἴ γε πεινήσουσι καὶ διψήσουσι καὶ ὀργώσουσι καὶ ἀγρυπνήσουσι καὶ τὰλλα πάντα μοχθήσουσιν ἐκόντες; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδ' ὅ τι διαφέρει τὸ αὐτὸ δέρμα ἐκόντα ἢ ἄκοντα μαστιγοῦσθαι ἢ ὅλως τὸ αὐτὸ σῶμα πᾶσι τοῖς τοιούτοις ἐκόντα ἢ ἄκοντα πολιορκεῖσθαι ἄλλο γε ἢ ἀφροσύνη πρόσεστι τῷ θέλοντι τὰ λυπηρὰ ὑπομένειν. Τί δέ, ὦ Ἀρίστιππε; ὁ Σωκράτης ἔφη, οὐ δοκεῖ σοι τῶν τοιούτων διαφέρειν τὰ ἐκούσια τῶν ἀκουσίων, ἢ ὁ μὲν ἐκῶν πεινῶν φάγοι ἂν ὅποτε βούλοιο καὶ ὁ ἐκῶν διψῶν πίοι καὶ τὰλλα ὡσαύτως, τῷ δ' ἐξ ἀνάγκης ταῦτα πάσχοντι οὐκ ἔξεστιν ὅποταν βούληται παύεσθαι; (119 mots)

Xénophon, *Mémoires*, II, 1, 17-18

TEXTE INCONNU

« L'éducation perse »

Οἱ μὲν δὴ παῖδες εἰς τὰ διδασκαλεῖα¹ φοιτῶντες² διάγουσι μανθάνοντες δικαιοσύνην· καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τοῦτο ἔρχονται [...]. Οἱ δ' ἄρχοντες αὐτῶν διατελοῦσι τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας δικάζοντες αὐτοῖς. Γίγνεται γὰρ δὴ καὶ παισὶ πρὸς ἀλλήλους ὡσπερ ἀνδράσιν ἐγκλήματα³ καὶ κλοπῆς⁴ καὶ ἀρπαγῆς καὶ βίας καὶ ἀπάτης καὶ κακολογίας[...]. Οὓς δ' ἂν γνῶσι τούτων τι ἀδικοῦντας, τιμωροῦνται⁵. Κολάζουσι^{*} δὲ καὶ ὃν ἂν ἀδίκως ἐγκαλοῦνται⁶ εὐρίσκωσι. Δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος⁷ οὐ ἔνεκα^{*} ἄνθρωποι μισοῦσι μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται⁸ δὲ ἥκιστα⁹, ἀχαριστίας¹⁰[...]. Οἴονται γὰρ τοὺς ἀχαρίστους καὶ περὶ θεοῦ ἂν μάλιστα ἀμελῶς ἔχειν¹¹ καὶ περὶ γονέας καὶ πατρίδα καὶ φίλους. Ἐπεσθαι δὲ δοκεῖ μάλιστα τῇ ἀχαριστίᾳ ἢ ἀναισχυντίᾳ¹²· καὶ γὰρ αὕτη μεγίστη δοκεῖ εἶναι ἐπὶ πάντα τὰ αἰσχροῦ ἡγεμών. (117 mots)

Xénophon, *Cyropédie*, I, 2, 6-7

1 τὸ διδασκαλεῖον : l'école

2 φοιτῶν : je vais

3 τὸ ἐγκλημα : l'accusation

4 cf. κλέπτω

5 τιμωρέομαι : je punis

6 ἐγκαλέω : j'accuse

7 Δικάζουσι δὲ καὶ ἐγκλήματος. : « Ils jugent même une accusation » (δικάζω se construit ici avec le génitif)

8 δικάζομαι : je plaide en justice

9 ἥκιστα : très peu, rarement

10 ἢ ἀχαριστία : l'ingratitude

11 ἀμελῶς ἔχειν περὶ τινα : négliger qqn

12 ἢ ἀναισχυντία : l'impudence

* κολάζω : je punis

* ἔνεκα précédé du Gén. :
à cause de